

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Bohuslavou Drahošovou v právní věci žalobkyně **N. N.**, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení** se sídlem Praha 5, Křížová 25, k žalobě o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 15.2.2012, **o starobní důchod,**

t a k t o :

I. Žaloba **s e z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Žalobkyně se domáhala podanou žalobou zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované a vrácení věci žalované k dalšímu řízení. Uvedla, že rozhodnutí považuje za nezákonné. Dne 12.12.2011 požádala o přiznání starobního důchodu, a

to ode dne 3.9.2008. V průběhu života získala 25 let pojištění. Do roku 1985 byla zaměstnána na území někdejšího Sovětského Svazu. V roce 1984 se provdala za československého státního občana - Václava Nejedlého, se kterým žila na území České republiky až do jeho smrti v roce 1993. Vdovský důchod pobírala pouze po dobu jednoho roku. Od roku 1986 na území České republiky pracovala. Rovněž byla vedena v evidenci úřadu práce jako uchazečka o zaměstnání. Důchodového věku při 1 vychovaném dítěti dosáhla dne 3.9.2008.

Žalobkyně dále uvedla, že Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen ČSSZ) rozhodnutím ze dne 13.1.2012 její žádost o přiznání starobního důchodu zamítla. Proto podala námitky. V rámci námitkového řízení bylo původní rozhodnutí ČSSZ potvrzeno, přičemž k dobám odpracovaným na území bývalého Sovětského Svazu (nynějšího Ruska) nebylo přihlédnuto. Vytýkala, že ČSSZ ani neučinila žádné kroky, aby tuto dobu zaměstnání v Rusku ověřila. Zdůraznila, že požadovala přiznat starobní důchod od 3.9.2008 – tj. období, ve kterém mezinárodní smlouva č. 116/1960 Sb., o Dohodě mezi Československou republikou a SSSR (dále jen Dohoda) platila. Pokud by bývala uplatnila žádost o starobní důchod do konce roku 2008, pravděpodobně by jí nárok na důchod vznikl. Důvodem zamítnutí žádosti o starobní důchod je skutečnost, že ji u Okresní správy sociálního zabezpečení uplatnila až v prosinci 2011. Ostatní podmínky splňuje - 25 let pojištění, trvalý pobyt v České republice (trvale žije v České republice od r. 1986, státoobčanský slib složila dne 9.11.1993). Poznamenala, že je jí známo, že platnost Smlouvy mezi Československou republikou a SSSR skončila ke dni 31.12.2008. Poukazovala na čl. 20 odst. 3 Dohody, podle které nároky vzniklé podle ustanovení Dohody nezanikají. Uvedla, že se cítí býti na svých právech poškozena.

Žalovaná v písemném vyjádření ze dne 22.3.2012 uvedla, že ze spisové dokumentace žalobkyně zjistila, že tato prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen OSSZ) v Ostravě uplatnila dne 12.12.2011 žádost o starobní důchod s požadovaným datem přiznání 3.9.2008. Na II. straně žádosti v rubrice dob pojištění, žalobkyně uvedla jednak dobu studia v době od 1.9.1975 do 1.4.1978, jednak, že v letech 1965 až 1986 vykonávala zaměstnání na území Ruské federace. Odkázala na zhodnocenou dobu pojištění od 1.4.1986 do 30.4.2002. Uvedla, že od roku 2002 do listopadu 2011 pobývala v Rusku, kde pečovala o příbuzné a od listopadu 2011 nepracuje ani není vedená na úřadu práce. Osobním listem důchodového pojištění, který je součástí rozhodnutí žalované ze dne 13.1.2012, č.j. 495 503 351, byla žalobkyni zhodnocena doba pojištění od 29.12.1970 do 30.4.2002 v celkovém rozsahu 19 roků a 214 dnů. Podle údajů uvedených na III. straně žádosti o starobní důchod, žalobkyně vychovala jedno dítě.

Žalobkyně ke dni dosažení důchodového věku, tj. ke dni 3.9.2008 získala dobu pojištění pouze v rozsahu 19 roků a 214 dnů, čímž nesplnila jednu ze dvou podmínek § 29 písm. a) zákona o důchodovém pojištění a nárok na starobní důchod žalobkyni nevznikl.

Žalovaná se vyjádřila k námitce žalobkyně, týkající se toho, že nebylo přihlédnuto k dobám odpracovaným v Ruské federaci, a tudíž nebylo dle žalobkyně postupováno

v souladu s Dohodou. Citovala ustanovení § 54 odst.1 zák.č. 155/1995 Sb. a článek 4 odst.1,2 Dohody a uvedla, že dle čl. 4 odst.1 Dohody k aplikaci tohoto článku dochází až při přiznávání důchodu, tudíž žalovaná musí vycházet z právního stavu, nastalého v době podání žádosti o starobní důchod žalobkyně, tj. ke dni 12.12.2011.

Odkázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu v Brně, konkrétně na rozsudek Nejvyššího soudu v Brně ze dne 23.3.2005 č.j. 6Ads 40/2003-48.

Uvedla, že prokázání zaměstnání vykonávaného na území Ruské federace jako doby pojištění je závislé na jejím potvrzení ruským nositelem pojištění. S ohledem na zásadní skutečnost, a to že žádost o starobní důchod žalobkyně uplatnila v době bezesmluvního vztahu mezi Českou republikou a Ruskou federací, když tento vztah byl ukončen ke dni 1.1.2009 a žalobkyně uplatnila žádost o starobní důchod až dne 12.12.2011, k této době již nelze pro účely důchodového pojištění přihlídnout. Na území České republiky žalobkyně získala dobu pojištění v rozsahu 19 roků a 214 dnů. Jelikož ustanovení § 29 písm. a) zákona o důchodovém pojištění požaduje splnění potřebné doby pojištění v rozsahu nejméně 25 roků pojištění, nárok na starobní důchod žalobkyni nevznikl. Odkaz žalobkyně na ustanovení § 55 zdp, podle jehož odst. 1) nárok na důchod nezaniká uplynutím času, je nepřipadný, neboť nárok žalobkyně na starobní důchod nevznikl, nikdy neexistoval a tudíž logicky na něj nemůže ani nárok zaniknout.

K námitce žalobkyně, podle níž nároky z Dohody vzniklé podle ustanovení Dohody výpovědi nezanikají, žalovaná uvedla, že v otázce sociálního zabezpečení se mezinárodní smlouvy obecně sice uzavírají na dobu neurčitou, nicméně smlouvy současně obsahují podmínky v případě jejich vypovězení kterékoliv ze smluvních stran, neboť každý ze států je suverénním subjektem mezinárodního práva, jež má právo rozhodnutí, kterým osobám bude poskytovat dávky důchodového pojištění ze svého důchodového systému. Ne jinak tomu bylo i v případě Dohody, kdy tato v čl. 20 odst. 2 zakotvila, že každá ze smluvních stran může tuto Dohodu vypovědět nejméně šest měsíců před uplynutím kalendářního roku. Jelikož Dohoda platila do 31.12.2008 pro občany České republiky a Ruské federace, počínaje 1.1.2009 nelze pro tyto domáhat se jakýchkoliv práv z Dohody vyplývajících. Důsledky bezesmluvního stavu mezi Českou republikou a Ruskou federací, byť pro žalobkyni negativní, nelze chápat jako porušení principů právního státu, neboť sama Dohoda dává každému ze smluvních států prostor ke svobodnému rozhodnutí.

Závěrem svého vyjádření žalovaná uvedla, že postupovala zcela v souladu s platnými zákonnými předpisy a Dohodou a není si vědoma pochybení. Setrvala na svém rozhodnutí ze dne 15.2.2012, č.j. X a navrhovala zamítnutí žaloby.

II.

Krajský soud provedl důkaz napadeným rozhodnutím žalované ze dne 15.2.2012 číslo X, jakož i obsahem připojeného dávkového spisu žalované téhož čísla jednacího. Při řízení o žalobě žalobkyně přítom krajský soud

vycházel z ustanovení § 65 a násl. soudního řádu správního, jakož i ze skutkového a právního stavu, který tu byl dán v době rozhodování žalovaného správního orgánu (ust. § 75 soudního řádu správního).

Krajský soud provedeným řízením a dokazováním vzal za prokázáno, že:

- žalobkyně uplatnila nárok na důchod starobní dle § 29 žádosti ze dne 12.12.2011, s datem přiznání od 3.9.2008. V přehledu o činnosti a náhradních dobách od ukončení školní docházky do dne podání žádosti o důchod uvedla dobu od 1.9.1975 do 1.4.1978 Volgogradská průmyslová škola stavební, od r. 1965 do r. 1986 zaměstnání na území Ruské federace, od 1.4.1986 do 30.4.2002 zhodnoceno v PNP, od r. 2002 do 11/2011 žalobkyně žila v Rusku, kde pečovala o příbuzné. Od listopadu 2011 nepracuje ani není vedena na úřadu práce. Žalobkyně žádala o uznání péče o dítě – výchovu V. Š., nar. X. Doložila doklad (pracovní knížka) o době zaměstnání na území bývalého SSSR. V dávkovém spise se nachází kopie dalších dokladů, které doložila, a to: Diplom AT č. 555332 o studiu žalobkyně na Volgogradské průmyslové škole stavební v roce 1975-1978, rodný list žalobkyně a rodný list V. Š., oddací list vydaný matrikou Obvodního národního výboru Ostrava;

- rozhodnutím ze dne 13.1.2012 č.j. 495 503 351 žalovaná pro nesplnění podmínek ustanovení § 28 zákona č. 155/1995 Sb. zamítla žádost žalobkyně o starobní důchod mimo jiné s odůvodněním, že účastník řízení ke dni 3.9.2008, od něhož žádá o přiznání starobního důchodu, získal pouze 19 roků a 214 dnů pojištění. Vzhledem k tomu, že nezískal 25 let pojištění, nesplňuje podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na starobní důchod. Důchodové nároky občanů, kteří získali dobu pojištění (zaměstnání) v České republice a v bývalém Svazu sovětských socialistických republik (SSSR) a v Ruské federaci, byly upraveny Dohodou mezi ČSR a SSSR o sociálním zabezpečení ze dne 2.12.1959 č. 116/1960 Sb. Podle článku 6 této Dohody důchody přiznávají a vyplácejí orgány sociálního zabezpečení té smluvní strany, na jejímž území občané, kteří mají nárok na důchod, trvale bydlí ke dni podání žádosti o důchod; důchody se přiznávají za podmínek a ve výši stanovené právními předpisy této smluvní strany.

Ve vztazích mezi ČR a Ruskou federací Dohoda pozbyla platnosti dne 31.12.2008. Nová smlouva o sociálním zabezpečení mezi ČR a Ruskou federací uzavřena nebyla. Vzhledem k tomu, že účastník řízení žádost o důchod uplatnil až dne 12.12.2011, tj. po skončení platnosti Dohody, nelze tuto dohodu aplikovat a přihlídnout k době zaměstnání (pojištění) získané v Ruské federaci;

- proti rozhodnutí žalované ze dne 13.1.2012 podala žalobkyně námitky, ve kterých uvedla, že doba pojištění v Rusku jí nebyla zhodnocena. V době jejího důchodového věku, smlouva mezi ČR a Ruskem platila;

- žalobkyně získala za dobu od 29.12.1970 do 30.4.2002 celkem 7149 dnů pojištění, tj. 19 roků a 214 dnů;

- žalovaná rozhodnutím ze dne 15.2.2012 číslo X zamítla námitky žalobkyně a rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č.j. X ze dne 13.1.2012 potvrdila. V odůvodnění rozhodnutí žalovaná uvedla, že Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím, č.j. X ze dne 13.1. 2012 zamítla účastníci řízení žádost o starobní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 28 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V námitkách ze dne 25.1.2012 doručených České správě sociálního zabezpečení dne 1.2.2012, účastnice řízení nesouhlasí s rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 13.1.2012 a uvádí, že v žádosti o starobní důchod uvedla dobu pojištění v Rusku. V osobním listu důchodového pojištění doba pojištění získaná v Rusku není zhodnocena. Účastnice řízení žádala o přiznání starobního důchodu. Česká správa sociálního zabezpečení přezkoumala napadené rozhodnutí v plném rozsahu včetně uvedených námitek. Žalovaná citovala v odůvodnění rozhodnutí ustanovení § 28, § 29 a § 32 zák.č. 155/1995 Sb. Uvedla, že účastnice řízení podala dne 12.12.2011 žádost o starobní důchod na Okresní správě sociálního zabezpečení Ostrava s tím, aby jí byl starobní důchod přiznán od 3.9.2008.

Žalovaná se vyjádřila k námitkám žalobkyně, které se týkaly nezhodnocení doby pojištění získané v Sovětském svazu tak, že Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 116/1960 Sb., o Dohodě mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení již celkově ztratila svou platnost. Při posuzování nároku na důchod podle Dohody je nutné brát v úvahu časové hledisko platnosti Dohody. Výpověď Dohody ve vztahu k Ruské federaci byla publikována ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 87/2008 Sb.m.s. dne 30.12. 2008 s účinností od 1.1.2009. Podmínky nároku na důchod podle Dohody musí být splněny současně do data skončení platnosti Dohody.

Žalovaná poukázala na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 6Ads 101/2008-69 a č.j. 6Ads 40/2003-48 a uvedla, že vzhledem ke skutečnosti, že ve vztazích mezi Českou republikou a Ruskou federací byla Dohoda považována za platnou do 31.12. 2008 a účastnice řízení podala žádost o starobní důchod až dne 12.12.2011, nelze námitkám účastnice řízení vyhovět a přihlídnout k dobám pojištění získaným v Ruské federaci. Poukázala rovněž na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 420/09 ze dne 3.6.2009 a uvedla, že od 1.1.2009 platí v oblasti sociálního zabezpečení ve vztahu k Ruské federaci tzv. bezesmluvní vztah.

Odkázala na ustanovení § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů a uvedla, že rozhodla tak, jak je ve výroku uvedeno, neboť neshledala důvod pro zrušení či změnu napadeného rozhodnutí nebo jeho části, popř. zastavení řízení. Námitky zamítla a rozhodnutí potvrdila podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

III.

Podle § 28 z.č. 155/1995 Sb. pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku, popřípadě splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně.

Podle § 29 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů má pojištěnec nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění

nejméně 25 let a dosáhl aspoň věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod (dále jen „důchodový věk“) před rokem 2010.

Podle § 32 odst. 2 z.č. 155/1995 Sb., důchodový věk u pojištěnců narozených v období let 1936 až 1977 se stanoví podle přílohy k tomuto zákonu. Stanoví-li se důchodový věk s přičtením kalendářních měsíců, považuje se za důchodový věk dosažený v posledním přičteném kalendářním měsíci v den, který se číslem shoduje se dnem narození pojištěnce; neobsahuje-li takto určený měsíc takový den, považuje se za důchodový věk ten věk, který je dosažen v posledním dni posledního přičteného kalendářního měsíce.

IV.

V souladu s § 32 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění u pojištěnců narozených v období let 1936 - 1968 se důchodový věk stanoví podle přílohy k tomuto zákonu. Žalobkyně se narodila dne 3.5.1949, vychovala 1 dítě, její důchodový věk činí 59 let a 4 měsíce. Žalobkyni vznikl nárok na starobní důchod dne 3. 9. 2008.

Mezi účastníky je nesporné, že žalobkyně ke dni 3.9.2008, od něhož žádá o přiznání starobního důchodu, získala v České republice pouze 19 roků a 214 dnů pojištění.

Základními podmínkami vzniku nároku na starobní důchod v souladu s § 28 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů je současné splnění dvou podmínek, tj. dosažení potřebné doby pojištění a dosažení stanoveného věku. Žalobkyni nevznikl nárok na starobní důchod, neboť nezískala potřebných 25 roků pojištění podle § 29 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Podstatou sporu je to, zda žalobkyni měla být uznána další doba pojištění, a to doba jejího zaměstnání na území bývalého SSSR.

Podle Vyhlášky ministra zahraničních věcí ze dne 7. července 1960, o Dohodě mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení, uveřejněné pod č.116/1960 Sb., ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí, článku 4, bod 1) při přiznávání důchodů a jiných dávek se plně započítává doba zaměstnání na území obou smluvních stran, včetně doby zaměstnání opravňující k přiznání důchodů za výhodnějších podmínek a ve vyšší výměře. Přitom orgány sociálního zabezpečení započítávají dobu zaměstnání, jakož i dobu jiné jemu na roveň postavené činnosti jak ve svém, tak i ve druhém státě bez ohledu na to, jaká část požadované doby zaměstnání připadá na práci v každém z těchto států.

Podle bodu 2) téhož článku, započtení doby zaměstnání, pokud jde o dobu práce v každé ze smluvních stran, se provádí podle právních předpisů té smluvní strany, na jejímž území byla vykonávána práce nebo jí na roveň postavená činnost.

Podle článku 5 Dohody, bod 1) občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení pracovali, vyměřují se důchody a jiné dávky z výdělku dosaženého v zaměstnání v zemi, do níž přesídlili.

Žalovaná rozhodovala o přiznání starobního důchodu žalobkyni již za účinnosti ústavního zákona č. 395/2001 Sb., kterým byla novelizována Ústava (ústavní zákon č. 1/1993 Sb.). Ústavní zákon č. 395/2001 Sb., nabyl účinnosti 1.6.2002. Podle čl. 10 Ústavy, ve znění ústavního zákona č. 395/2001 Sb., platí, že vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva. Dohoda mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení ze dne 2.12. 1959 byla ratifikována prezidentem republiky 6.6.1960 a vyhlášena pod č. 116/1960 Sb., Česká republika zásadně sukcedovala do práv a povinností České a Slovenské federativní republiky (viz čl. 5 odst. 2 ústavního zákona č. 4/1993 Sb. o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské federativní republiky). Dohoda o sociálním zabezpečení je tedy při rozhodování o přiznání starobního důchodu žalobkyni použitelná, pokud je pro Českou republiku závazná a pokud stanoví něco jiného než zákon č. 155/1995 Sb.

Klíčovou vlastností mezinárodního práva veřejného je zásadní relativita práv a povinností, zvláště pak práv a povinností upravených mezinárodními smlouvami. Práva a povinnosti se mezinárodní smlouvou stanovují ve vzájemném vztahu mezi dvěma či více existujícími subjekty práv a jsou pro ně závazná, pokud a dokud tyto subjekty práv existují za předpokladu, že se nedohodnou na skončení platnosti smlouvy a závazků z ní vyplývajících. Zanikne-li některá ze stran mezinárodní smlouvy, řídí se případná sukcese právního nástupce této smluvní strany do mezinárodní smlouvy pravidly obecného mezinárodního práva o sukcesi do smluv; podstatná část těchto pravidel byla kodifikována ve Vídeňské úmluvě o sukcesi států ve vztahu ke smlouvám ze dne 23.8.1978 (vyhlášena pod č. 292/1999 Sb., dále označována jako „Vídeňská úmluva“), jež je nyní (od 25.8.1999) závazná i pro Českou republiku a kterou Československá socialistická republika jako její právní předchůdce podepsala 30.8.1979. Čl. 34 Vídeňské úmluvy praví : „1. Jestliže část nebo části území státu se oddělí, aby vytvořily jeden nebo více států, ať už stát - předchůdce nadále existuje, nebo ne:

a) každá smlouva platná k datu sukcese států na celém území státu - předchůdce zůstává v platnosti pro každý stát - nástupce, jenž takto vznikl;
b) každá smlouva platná k datu sukcese států pouze na té části území státu - předchůdce, která se stala státem - nástupcem, zůstává v platnosti pouze pro tento stát - nástupce.

2. Odst. 1 se nepoužije, jestliže:

a) státy, jichž se to týká, se dohodnou jinak; nebo
b) vyplývá ze smlouvy nebo je jinak stanoveno, že by provádění smlouvy státem – nástupcem bylo neslučitelné s jejím předmětem a účelem nebo by podstatně změnilo okolnosti provádění smlouvy.

Dohoda o sociálním zabezpečení byla typem smlouvy uzavřené na teritoriálním principu, tedy určovala, že důchody přiznávají a vyplácejí orgány sociálního zabezpečení té smluvní strany, na jejímž území občané, kteří mají nárok na důchod, trvale bydlí ke dni podání žádosti o důchod; důchody se přiznávají za podmínek a ve výši stanovené právními předpisy této smluvní strany (čl. 6). Při přiznávání důchodů se plně započítávají doby zaměstnání (jakož i doby jiné jim na roveň postavené) na území obou smluvních stran (čl. 4 odst. 1).

Tato dohoda byla podle čl. 10 Ústavy ve znění ústavního zákona č. 395/2001 Sb., použitelná na rozhodování o starobním důchodu žalobkyně jen za předpokladu, že v době podání žádosti o důchod byla závazná ve vztahu k nějakému existujícímu státu, na jehož území (posuzováno podle stavu státních hranic ke dni vzniku nároku na důchod) žalobkyně získala v minulosti doby zaměstnání nebo jiné činnosti, které by byly podle této dohody a podle zákona č. 155/1995 Sb., započitatelné jako doby pojištění. Dohodu ohledně posouzení podmínek pro nárok lze aplikovat jen v případě, že je jí ČR vázána v době podání žádosti.

Správní orgán nemůže rozhodovat na základě již neplatných právních předpisů. Důchod podle Dohody lze přiznat, pokud byla žádost uplatněna do data publikace ukončení platnosti Dohody ve Sbírce mezinárodních smluv, tj. ve vztahu k Rusku do 31. 12. 2008.

Vzhledem k tomu, že Svaz sovětských socialistických republik zanikl před vznikem samostatné České republiky a na jeho území vzniklo či svoji státnost obnovilo 15 nezávislých států, bylo nutno zabývat se otázkou, ve vztahu ke kterým z těch nástupnických států SSSR, na jejichž území žalobce získával doby případně započitatelné jako doby pojištění, je Česká republika Dohodou o sociálním zabezpečení vázána, a ke kterým nikoliv.

K rozpadu SSSR došlo postupně před zánikem České a Slovenské federativní republiky a vznikem samostatné České republiky. Z čl. 12 Dohody o vytvoření Společenství nezávislých států z 8.12.1991 a následné Alma-atské deklarace z 21. 12.1991 sice vyplývalo, že státy, jež vznikly na území bývalého SSSR, projeví vůli zaručit splnění mezinárodních závazků vyplývajících ze smluv a dohod, kterými byl vázán bývalý SSSR, v praxi se nicméně projevilo, že řada nástupnických států do těchto smluv odmítala sukcedovat. Česká republika jako subjekt mezinárodního práva proto ve vztahu k těmto státům postupovala tak, že vycházela z presumpce platnosti mezinárodních smluv, a to až do formálního uzavření sukcesních jednání. V některých případech pak vzhledem k tomu, že se výsledky jednání s některými těmito nástupnickými státy nepodařilo vzájemně potvrdit dvoustrannou deklarací či jiným projevem vůle, neboť tyto státy nereagovaly na návrhy České republiky, **Česká republika ukončila sukcesní jednání jednostranným prohlášením formou diplomatické nóty s tím, že ve vzájemných vztazích neplatí žádné smlouvy sjednané mezi bývalým Československem a SSSR.**

České republice nelze klást za vinu, že ve vztahu k některým nástupnickým státům po bývalém SSSR Dohoda o sociálním zabezpečení nebyla již ke dni, kdy žalobkyně požádala o důchod, v platnosti; k tomu, aby Dohoda o sociálním zabezpečení nadále platila, bylo v případě těchto nástupnických států vždy třeba souhlasu obou smluvních stran (ČR i daného nástupnického státu), a tohoto souhlasu se nepodařilo dosáhnout. Ze žádné ústavní kautely a ani z žádného jiného právního principu pak nelze dovozovat, že by Česká republika musela jednostranně, bez adekvátní reciprocity ze strany druhého státu, uznávat pro účely svého vlastního systému důchodového pojištění doby žadatelkou o starobní důchod odpracované v tomto druhém státě. SSSR jako subjekt mezinárodního práva zanikl. Nedošlo k tomu, že by

se od SSSR oddělily některé části území, na nichž vznikly nové státy, avšak původní stát zůstal, byť s omezeným územím, zachován.

Pokud žalobkyně požadovala pro výpočet výše důchodu započtení další doby pojištění, tj. doby kdy byla do roku 1985 zaměstnána na území bývalého SSSR, soud uvádí, že tuto dobu žalovaná nemohla vzhledem k výše uvedenému zhodnotit. Žalovaná správně započetla pro výpočet výše důchodu prokázanou dobu pojištění, tj. od 29.12.1970 do 30.4.2002 celkem 19 roků a 214 dnů. Vůči tomuto zápočtu neměla žalobkyně výhrad.

Krajský soud rozhodl v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu v Brně (sp.zn. 6Ads 40/2003, 6Ads 101/2008, nálezy Ústavního soudu sp.zn. I. ÚS 420/09).

Ústavním zákonem č. 395/2001 Sb., byla novelizována Ústava. Účinností tohoto zákona, tj. od 1.6.2002 podle čl. 10 Ústavy platí, že vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva. Dohoda o sociálním zabezpečení je tedy při rozhodování o přiznání starobního důchodu žalobkyni použitelná, pokud je pro Českou republiku závazná a pokud stanoví něco jiného než zákon č. 155/1995 Sb.

V souzené věci je předmětem sporu pohled na jednoznačné časové určení od něhož se mají posoudit důchodové nároky žalobkyně. Podle námitek žalobkyně její nárok na starobní důchod má být posuzován ke dni 3.9.2008, kdy ještě Dohoda platila. Žalovaná považuje za tento rozhodující den, den podání žádosti žalobkyně o starobní důchod a je jím 12.12.2011. Podle výše citovaného čl. 4 odst. 1 Dohody, k aplikaci tohoto článku dochází až při přiznávání důchodu, tudíž žalovaná musí vycházet z právního stavu, nastalého v době podání žádosti o starobní důchod žalobkyně, tj. ke dni 12.12.2011.

Dohodu o sociálním zabezpečení mezi ČSSR a SSSR (publikovanou pod č. 116/1960 Sb.) lze ohledně posouzení podmínek pro nárok a výši starobního důchodu aplikovat jen v případě, že je jí Česká republika vázána vůči nástupnickému státu SSSR v době, kdy byla podána žádost o tento důchod. Protože žalobkyně žádost o starobní důchod uplatnila až 12.12.2011, tedy v době bezesmluvního vztahu mezi Českou republikou a Ruskou federací, když tento vztah byl ukončen výpovědí Dohody ve vztahu k Ruské federaci, která byla publikována ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 87/2008 Sb.m.s. dne 30. 12. 2008 s účinností od 1.1.2009, nelze k této dohodě pro účely důchodového pojištění přihlídnout.

Krajský soud poukazuje na nálezy Ústavního soudu sp. zn. 1. ÚS 420/09 ze dne 3.6.2009, dle kterého je nutno Dohodu považovat za platnou do doby publikace sdělení o ukončení její platnosti ve Sbírce mezinárodních smluv.

Ve vztahu k Ruské federaci Dohoda zůstala v platnosti do dne 31.12. 2008. Od 1.1.2009 platí v oblasti sociálního zabezpečení ve vztahu k Ruské federaci tzv. bezesmluvní vztah.

Pro úplnost soud dodává, že práva a povinnosti se mezinárodní smlouvou stanovují ve vzájemném vztahu mezi dvěma či více existujícími subjekty práv a jsou pro ně závazná, pokud tyto subjekty práv existují, za předpokladu, že se nedohodnou na skončení platnosti smlouvy a závazků z ní vyplývajících. Zanikne-li některá ze stran mezinárodní smlouvy, řídí se případná sukcese právního nástupce této smluvní strany do mezinárodní smlouvy pravidly obecného mezinárodního práva o sukcesi do smluv. Dohoda o sociálním zabezpečení byla typem smlouvy uzavřené na teritoriálním principu. Dohoda byla použitelná na rozhodování o starobním důchodu žalobkyně jen za předpokladu, že v době podání žádosti o důchod byla závazná ve vztahu k nějakému existujícímu státu, na jehož území žalobkyně získala v minulosti doby zaměstnání nebo jiné činnosti, které by byly podle Dohody a podle z.č. 155/1995 Sb. započitatelné do doby pojištění. Svaz sovětských socialistických republik zanikl před vznikem samostatné České republiky a na jeho území vzniklo 15 nezávislých států. Česká republika jako subjekt mezinárodního práva ve vztahu k takto nově vzniklým státům postupovala tak, že vycházela z presumpce platnosti mezinárodních smluv, a to až do formálního uzavření sukcesních jednání. V některých případech se výsledky jednání s některými těmito nástupnickými státy nepodařilo, jak výše uvedeno, vzájemně potvrdit dvoustrannou deklarací či jiným projevem vůle. Ve vztahu k Ruské federaci došlo ke zrušení dohody pro ČR, jak vyplývá se sdělení č.87/2008 Sb.m.s. s účinností od 1.1.2009.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem soud podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl žalobu jako nedůvodnou.

Krajský soud nepřiznal žádnému z účastníků řízení náklady řízení, neboť žalobkyně nebyla v řízení úspěšná a úspěšná žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s.ř.s. a ust. § 118d zákona č. 582/1991 Sb. v plat.znění).

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ostravě dne 7. května 2012

JUDr. Bohuslava Drahošová
samosoudkyně